

Sierbestrating kan een tuin doen opleven

Zigzaggende zichtlijnen of een verrassende voeg – sierbestrating kan zorgen voor een verrassend beeld

De populairste tuinleus van dit moment is misschien wel 'tegel eruit, plant erin'. Het is een ontwikkeling die wij als hoveniersvakblad toejuichen, maar dit betekent niet dat bestrating nu voortaan taboe is. Groen en grijs kunnen elkaar aanvullen. Een creatieve toepassing van sierbestrating kan wel degelijk leven en waarde aan een tuin toevoegen. Sierbestrating kan zoveel meer zijn dan alleen een paar tegels voor het terras of de oprit.

Autuer: Willemijn van Iersel

Tegels lenen zich uitstekend voor leuke designtrucs, zoals het creëren van mooie strakke zichtlijnen in een tuin vol weelderige inheemse bloemen. Je kunt ook kiezen voor verrassende legpatronen of felgekleurde voegen. We geven een overzicht van een aantal bijzondere en creatieve projecten, waarmee we laten zien dat sierbestrating wel degelijk 'leeft'!

Belgisch hardsteen

Hier heeft Hoveniersbedrijf Den Uijl een tuinpad aangelegd met het nieuwe Belgische hardsteen: Brickeno-klinkers. Nét even wat anders en wat spannender dan een waaltje, en qua toepassing zowel geschikt voor de klassieke als de strakke tuin. De klinker is in drie verschillende kleuropties beschikbaar: basic-naturel, basic-mix en Brickeno-plus. Ook is de klinker beschikbaar als oprituitvoering in 80 mm bij van den Ban.

Circulaire bestrating

De Cityscape-tegels van Studio Wae bestaan voor bijna 80 procent uit circulair beton. De tegels zijn geïnspireerd op het werk van M.C. Escher en zorgen altijd voor een verrassend beeld in de tuin. Hier hoef je als hovenier geen verrassend designtrucje mee uit te halen; deze tegel is het verrassende designtrucje. De tegel is er in meerdere kleuren en met de geometrische vormen kun je eindeloos variëren en combineren. De tegel kan gevoegd én ongevoegd worden gelegd op een goed voorbereide zandgrond. De afwatering is volgens Studio Wae zeer goed door de conische vorm van de tegel. Het lichte profiel op de tegels biedt een anti-slipfunctie. Bijkomend voordeel: doordat de tegels in elkaar grijpen, hoef je geen opsluitbandjes te gebruiken. En dat past weer in de filosofie van Studio Wae: minder verharding en meer groen.

Speels met kinderkopjes

Het Eemplein in Amersfoort is speels bestraat met een combinatie van drie soorten witte en drie soorten zwarte granieten kinderkoppen van leverancier Stonebase. Deze zijn gelegd in een mozaïekpatroon. Dit project laat zien dat ook bestrating in de openbare ruimte allerm minst saai of standaard hoeft te zijn.

‘De tegels zijn niet rechthoekig en bevatten kleine belletjes; dat geeft ze een natuurlijk karakter’

Daktuin

In Den Bosch is op de restanten van een oude stadspoort enkele jaren geleden een nieuw gebouw herrezen. Voor de openbaar toegankelijke daktuin zijn grote betonnen tegels met daarin gekit grind gebruikt; deze zijn op een speelse manier gelegd. Landschapsarchitect Martien van Osch van Bureau Oslo wilde hiermee vaste verharding realiseren die goed beloopbaar is, water doorlaat én zorgt voor een verrassend en mooi beeld. Na lang puzzelen met vormen en patronen kwam Van Osch uiteindelijk uit bij tegels met slechts één vorm. Door de manier van leggen lijkt het echter alsof het om verschillende tegels gaat. De landschapsarchitect vertelt: ‘Ik vind het altijd een uitdaging: hoe krijg je met eenvoudige middelen toch een interessant beeld? Dat is hier gelukt, met slechts één soort Schellevis-tegel.’

Klimaatadaptieve binnentuin

Sierbestrating die tóch past in de trend van het tegelwippen is de Wave-tegel van Rain(a)Way. Bij de Mathernesserflats in Rotterdam heeft Donker Groen een klimaatadaptieve binnentuin gerealiseerd. Het ontwerp kwam tot stand samen met de bewoners en Stichting Tussentuin. Ontwerpster Fien Dekker: 'De Wave-tegels zijn hier toegepast om regenwater te laten infiltreren en zichtbaar te verplaatsen naar het groen. De tegels kunnen in verschillende patronen gelegd worden. Het open patroon is opgevuld met een schelpenvulling.'

Van binnen naar buiten

Een trend waarmee we intussen allemaal bekend zijn, is die 'van binnen naar buiten'. Tegelijkertijd is dit een trend waarbij een hoop fout kan gaan, want je kunt niet zonder meer dezelfde tegels doorleggen van de woonkamer naar het buitenterras. Kritische klanten bellen in no time om te klagen dat de vloer op het buitenterras door de weersinvloeden niet meer hetzelfde is als de vloer in de woonkamer. Voor deze villa is door Michel Oprey & Beisterveld keramisch materiaal geleverd. Zo is de leefruimte optisch vergroot en krijg je echt het binnen-buitengevoel, waarbij in de zomer de schuifpui geopend wordt en binnen en buiten één worden.

Houthavens Amsterdam

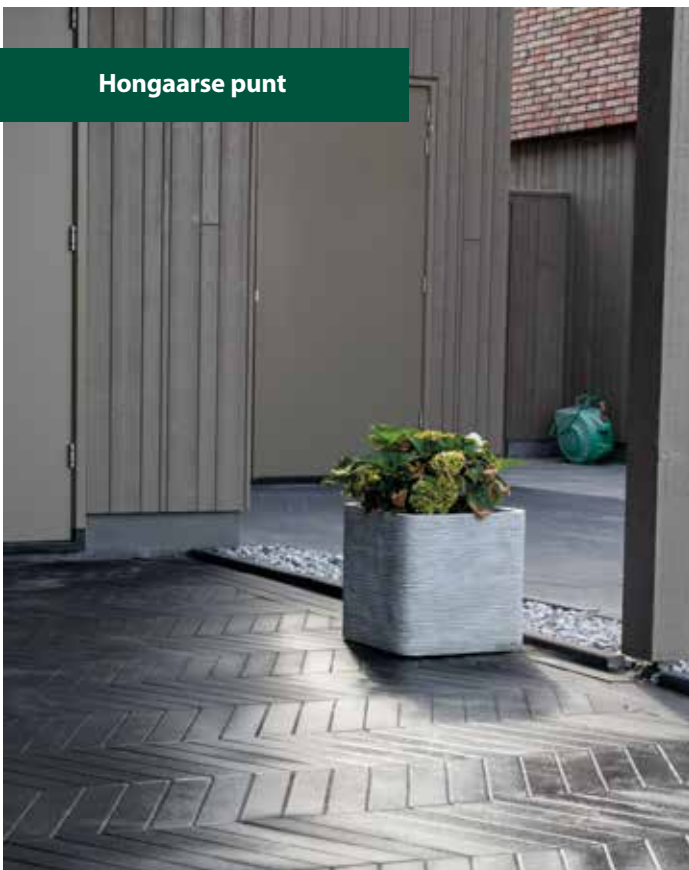

Aan de Danzigerkade tussen de Nieuwe Houthaven en de Minervahaven in Amsterdam ligt 12.000 m² La Linia- en Boulevard-stenen van Metten Stein+Design. De Danzigerkade was in de 19e eeuw een belangrijke opslagplaats en vertrekpunt voor houttransport. Het legpatroon van het plein grijpt op dit verleden terug. Het is geïnspireerd op parket en legt de link naar het hout dat hier ooit aan land kwam.

Van vierkant naar rond

In deze tuin zijn de vierkante Geo Ceramica-tegels van MBI rond gezaagd. In de praktijk zie je maar weinig dat men tegels met zo'n organisch, rond verloop zaagt. Dat is foutgevoelig en technisch lastig. Het resultaat is wel een unieke en fraaie toepassing. Dit zijn vierkante tegels, Gris Claro en Negro Puro, in de afmetingen 60 x 60 x 6 cm. Het is dus een extra dikke tegel, vergeleken met de standaard 4 cm van de productcategorie. Des te knapper is het dat ze deze met een ronde afwerking rondom het terras hebben weten te zagen.

Hongaarse punt

Als je écht onderscheidend werk wilt leveren aan je klanten, kun je eens denken aan betonbestrating met een unieke afdruk erin. Het bedrijf Compañero levert jouw specifieke ontwerp, dat vervolgens in een betonmal kan worden verwerkt. Vanwege het maatwerk is het niet iets voor de alledaagse tuin, maar in het hogere segment kan het zeker een interessante toevoeging zijn aan het portfolio van een hovenier. Compañero merkt dat er bij particulieren vraag is naar zijn producten; nú nog hoveniers die hiermee durven te experimenteren. Met deze methode ben je helemaal vrij om een eigen betonbestratingsmal te ontwikkelen, met een eigen vorm (zeskant, ruit etc.) en de kleur van het beton en de toeslagmaterialen in het beton naar wens.

Op maat

Ook een veel geziene en gevraagde woonwens is de Hongaarse punt. De Excluton Romano Punto is een straatsteen die aan deze wens tegemoetkomt. De steen heeft een bijzondere vorm, zodat een bepaalde legwijze moet worden toegepast. Producent Excluton laat weten dat de Romano Punto is voorzien van een hoogwaardige toplaag en een behandeling heeft ondergaan om de producteigenschappen nog verder te verbeteren.

Playful parksteentje

Het parksteentje valt op door zijn vijfhoekige vorm. Door de combinatie van twee modellen kan er een opvallende bestrating mee gelegd worden, die harmonieus overloopt in de tuin. Het ontwerp maakt zich los van de traditionele rechte, strakke verhardingsranden en beweegt naar richtingloze speelsheid. Maar ook binnen het verharde vlak kan ruimte gemaakt worden voor bijvoorbeeld een boom of struik door enkele tegels weg te laten. Daarbij zijn de tegels voorzien van een waterpasserende voeg en kan het hemelwater, als men dat wil, in de tuin geïnfiltreerd worden. Zo vult het regenwater het grondwater aan, waardoor het beschikbaar blijft voor de tuin. De bijzondere vorm inspireert tot vernieuwende ontwerpen en draagt bij aan klimaatadaptieve tuinen.

Grindvoegen

Ook bij dit project, waarbij verharding van Metten Stein+Design is toegepast, is rekening gehouden met het grondwaterpeil. Hier is de waterdoorvoer gegarandeerd door de toepassing van grootformaatstenen met brede voegen, opgevuld met grind.

Minimale voeg

Ardex levert een aparte tegel die is geïnspireerd op Portugese tegeltjes. Ook bijzonder is de flexibele Gutjahr Mortec Soft-vulstof. De voeg is uit de tube te gebruiken, zodat je met smallere voegen kunnen werken, in combinatie met de drainage- en ontkopplingsystemen van Gutjahr. Deze voeg heeft het uiterlijk van een cementgebonden voeg en de flexibiliteit van een siliconenvoeg. Productspecialist Eric Pattenier: 'Ook dit sluit aan bij de wens om tegels van binnen naar buiten door te trekken met dezelfde voegbreedte. Normaal is dit niet mogelijk; de norm is dat voegen in buitensituaties minimaal 5 mm breed moeten zijn.'

Twee maten één geheel

In Weert heeft hovenier Forma Verde enkele producten van Ebema toegepast. Zoals de Ebema_Stone&Style Megategel Carreau in twee verschillende maten. Het verschil in maten is gebruikt om het verschil tussen pad en terras aan de duiden, waarbij is gekozen om dezelfde kleur en afwerking te hanteren. Waardoor het toch een geheel blijft en mooie samenhang vertoont. De neutrale kleur zorgt er tevens voor dat de bloemenbakken met cortenstaal mooi tot recht komen en het groen eruit springt.

Nederlands design

Trivium en tuinarchitect Erik van Gelder hebben in samenwerking twee speciale designtegellijnen ontwikkeld: Selected by Erik van Gelder. Deze zijn nu verkrijgbaar voor de particulier én de hovenier. Het gaat hier om twee lijnen: een strakke en een organische, zodat je er in ieder ontwerp mee aan de slag kunt. Door te spelen met de afstand tussen de tegels, ontstaan er veel mogelijkheden. Zo kun je één of twee elementen naast elkaar gebruiken, steeds met ruimte tussen de tegels, om een catwalk te maken. Maar de tegels kunnen ook aan elkaar geschakeld worden om een heel terras te maken.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!